

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 30.8.2019 г.
COM(2019) 401 final

2019/0181 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

**за сключване на Споразумението между Европейския съюз
и Република Беларус за обратно приемане на незаконно пребиваващи лица**

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

В контекста на срещата на върха на Източното партньорство, проведена през май 2009 г., ЕС потвърди своята политическа подкрепа за процеса на пълно либерализиране на визовия режим в условия на сигурност и за насърчаване на мобилността чрез сключване на споразумения за облекчаване на визовия режим и обратно приемане с държавите от Източното партньорство. Съгласно общия подход за изработването на политика на ЕС относно облекчаването на визовия режим, договорен между държавите членки на равнище КОРЕПЕР през декември 2005 г., споразумения за облекчаване на визовия режим се сключват единствено ако е налице споразумение за обратно приемане.

Въз основа на това на 12 ноември 2010 г. Комисията представи на Съвета препоръка с оглед на получаването на указания за водене на преговори за споразумения с Република Беларус съответно за облекчаване на визовия режим за краткосрочно пребиваване и за обратно приемане на незаконно пребиваващи лица.

На 28 февруари 2011 г. Съветът официално упълномощи Комисията да започне преговори за споразумение за обратно приемане между Европейския съюз и Беларус.

Преговорите бяха започнати официално на 30 януари 2014 г., а първият кръг официални преговори бе проведен в Минск на 13 юни 2014 г. Той бе последван от три кръга преговори — първо в Брюксел на 25 ноември 2014 г., а след това на 11 март 2015 г. и на 20 юни 2017 г. в Минск. Главните преговарящи парафираха текста на Споразумението на 17 юни 2019 г. чрез размяна на електронни писма.

Междувременно Беларус, Европейският съюз и седем участващи държави членки (България, Румъния, Литва, Полша, Унгария, Финландия и Латвия) подписаха съвместна декларация за партньорство за мобилност на 13 октомври 2016 г.

Държавите членки бяха редовно информирани и тяхното мнение бе искано в рамките на съответните работни групи на Съвета на всички етапи от преговорите. Окончателният проект на текста на Споразумението бе представен на съветниците по правосъдие и вътрешни работи (миграция, интеграция и експулсиране) и бе одобрен чрез процедура на мълчаливо съгласие на 12 април 2019 г.

На 17 април 2019 г. Европейският парламент беше уведомен за приключването на преговорите както по Споразумението за облекчаване на визовия режим, така и по Споразумението за обратно приемане чрез писмо, изпратено от генералния директор на ГД „Миграция и вътрешни работи“ до председателя на Комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи. Проектите на текстовете на двете Споразумения бяха приложени към писмото.

В предложеното решение относно сключването се посочват необходимите вътрешни механизми за практическото прилагане на Споразумението. В него се посочва по-специално, че Комисията, подпомагана от експерти от държавите членки, представлява Съюза в рамките на Съвместния комитет по обратно приемане, създаден по силата на член 19 от Споразумението.

Приложеното предложение представлява правният инструмент за сключване на Споразумението. Съветът ще вземе решение с квалифицирано мнозинство.

2. ЦЕЛ И СЪДЪРЖАНИЕ НА СПОРАЗУМЕНИЕТО

Споразумението между Европейския съюз и Република Беларус за обратно приемане на незаконно пребиваващи лица (наричано по-нататък „Споразумението“) има за цел да се въведат бързи и ефективни процедури за идентифициране и за безопасно и методично връщане на лицата, които не отговарят или вече не отговарят на условията за влизане, престой или пребиваване на територията на Беларус или на една от държавите — членки на Европейския съюз, както и да се улесни транзитното преминаване на такива лица в дух на сътрудничество.

Комисията счита, че целите, определени от Съвета в неговите указания за водене на преговори, са постигнати и че проектът на Споразумение за обратно приемане е приемлив за Съюза.

Окончателното съдържание на това споразумение може да бъде обобщено както следва:

- Споразумението има 8 раздела, които се състоят от общо 24 члена. Освен това то съдържа 7 приложения, които представляват неразделна част от него, и 5 съвместни декларации.
- В Споразумението има начална клауза, в която се потвърждава, че Споразумението се прилага така, че да се гарантират зачитането на правата на човека и спазването на задълженията и отговорностите на замолената и молещата държава, произтичащи от съответните приложими международни инструменти, и в която се повтаря, че замолената държава гарантира по-специално защитата на правата на лицата, приети обратно на нейна територия, в съответствие с тези международни инструменти.
- Задълженията за обратно приемане, постановени в Споразумението (членове 3—6), са определени изцяло на реципрочна основа и се отнасят за собствени граждани (членове 3 и 5), както и за граждани на трети държави и лица без гражданство (членове 4 и 6).
- Задължението за обратно приемане на собствени граждани включва и бивши собствени граждани, които са били лишени или са се отказали от гражданството си, без да са получили гражданство на друга държава.
- Задължението за обратно приемане на собствени граждани се отнася и за членовете на семейството (т.е. съпруг(а) и ненавършилите пълнолетие неженени (неомъжени) деца), независимо от гражданството им, които нямат самостоятелно право на пребиваване в молещата държава.
- Задължението за обратно приемане на граждани на трети държави и на лица без гражданство (членове 4 и 6) е обвързано със следните необходими условия:
 - а) съответното лице притежава в момента на влизане или разрешение за пребиваване, издадено от замолената държава, или валидна виза, издадена от замолената държава, придружени от доказателство за влизане на територията на замолената държава; или б) съответното лице е влязло незаконно и директно на територията на молещата държава, след като е престояло на територията на замолената държава или е преминало транзитно през нея. Това задължение за обратно приемане не се прилага по отношение на лицата, които само са преминавали транзитно през летище или на които е издадена виза или разрешение за пребиваване от молещата държава, освен когато i) визата или разрешението за пребиваване, издадени от замолената държава, са с по-дълъг срок на валидност, ii) визата или разрешението за пребиваване, издадени от

молещата държава, са получени чрез измама или iii) това лице не спазва условията, свързани с визата.

- По отношение на собствените граждани, в случай на изтекъл срок, а също така и по отношение на гражданите на трети държави или лицата без гражданство, Беларус приема използването на европейските документи за пътуване за връщането (член 3, параграф 5 и член 4, параграф 3). Равностойният стандартен документ на Република Беларус е посочен в приложение 7.
- Раздел III от Споразумението (членове 7—13 във връзка с приложения 1—5) съдържа необходимите технически разпоредби относно процедурата за обратно приемане (молба за обратно приемане, средства за доказване, срокове, ред и условия за прехвърляне и начини на транспортиране) и „обратно приемане поради грешка“ (член 13). Процедурата предлага гъвкавост, тъй като не се изисква молба за обратно приемане в случаите, когато лицето, което подлежи на обратно приемане, притежава валиден документ за пътуване (член 7, параграф 2).
- В член 7, параграф 3 от Споразумението се урежда т.нар. ускорена процедура, договорена за лицата, задържани в зоната, простираща се на разстояние до 30 km от общата сухопътна граница между държава членка и Беларус, както и на територията на международните летища на държавите членки и Беларус. При ускорената процедура срокът за подаване на молбите за обратно приемане е 2 работни дни, а за получаване на отговор — 2 работни дни, докато при нормалната процедура срокът за получаване на отговор е 10 календарни дни (член 11, параграф 2).
- Споразумението съдържа раздел за операциите по транзитно преминаване (членове 14 и 15 във връзка с приложение 6).
- В членове 16, 17 и 18 се съдържат необходимите правила относно разходите, защитата на данните и връзката с другите международни задължения.
- Съставът, задачите и правомощията на Съвместния комитет за обратно приемане са определени в член 19.
- За да се улесни изпълнението на настоящото споразумение, с член 20 се дава възможност на Беларус и на отделните държави членки да сключват двустранни протоколи за изпълнение. Връзката между двустранните споразумения или спогодби и настоящото споразумение е пояснена в член 21.
- Заключителните разпоредби (членове 22—24) уреждат териториалното приложение, влизането в сила, срока на действие, възможните изменения, спирането, прекратяването и правния статут на приложенията към Споразумението.
- Особеният случай на Дания, Ирландия и Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия е отразен в преамбюла, член 1, буква г) и член 22, параграф 2 и що се отнася до Дания — в съответната съвместна декларация. Тясното асоцииране на Исландия, Норвегия, Швейцария и Лихтенщайн към изпълнението, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген е взето под внимание и е отразено в съответните съвместни декларации към Споразумението.

3. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

- **Правно основание**

Настоящото предложение се представя на Съвета с цел Споразумението да бъде сключено.

Правното основание за настоящото предложение е член 79, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) във връзка с член 218, параграф 6, буква а) от него.

- **Субсидиарност (при неизключителна компетентност)**

Не се прилага.

- **Пропорционалност**

Настоящото предложение не надхвърля необходимото за постигане на преследваната цел, а именно сключването на международно споразумение за обратно приемане на незаконно пребиваващи лица.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Предложението не води до допълнителни разходи за бюджета на ЕС.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

С оглед на горепосочените резултати Комисията предлага Съветът, след като получи одобрението на Европейския парламент, да одобри сключването на приложеното Споразумение между Европейския съюз и Република Беларус за обратно приемане на незаконно пребиваващи лица.

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

**за сключване на Споразумението между Европейския съюз
и Република Беларус за обратно приемане на незаконно пребиваващи лица**

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 79, параграф 3 във връзка с член 218, параграф 6, буква а) от него,

като взе предвид предложението на Комисията,

като взе предвид одобрението на Европейския парламент¹,

като има предвид, че:

- (1) В съответствие с Решение XXXX/XXX на Съвета² Споразумението между Европейския съюз и Република Беларус за обратно приемане на незаконно пребиваващи лица („Споразумението“) бе подписано от Комисията на [] г., при условие че бъде сключено на по-късна дата.
- (2) В контекста на срещата на върха на Източното партньорство, проведена през май 2009 г., Съюзът и партньорските държави потвърдиха своята политическа подкрепа за процеса на пълно либерализиране на визовия режим в условия на сигурност и за насърчаване на мобилността чрез сключване на споразумения за облекчаване на визовия режим и обратно приемане с държавите от Източното партньорство.
- (3) Целта на Споразумението е да се въведат бързи и ефективни процедури за идентифициране и за безопасно и методично връщане на лицата, които не отговарят или вече не отговарят на условията за влизане, престой или пребиваване на територията на Беларус или на една от държавите — членки на Европейския съюз, както и да се улесни транзитното преминаване на такива лица в дух на сътрудничество.
- (4) Комисията следва да представлява Съюза в Съвместния комитет по обратно приемане, създаден по силата на член 19 от Споразумението.
- (5) В съответствие с [членове 1 и 2] член 3 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, [и без да се засяга член 4 от посочения протокол,] Обединеното кралство [не участва в приемането на настоящото решение и не е обвързано от него, нито от неговото прилагане, [освен ако не нотифицира желанието си за това в съответствие с посочения

¹ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

² Решение на Съвета от [...] 2019 г. за подписване от името на Европейския съюз на Споразумението между Европейския съюз и Република Беларус за обратно приемане на незаконно пребиваващи лица (ОВ L [...], [...] г., стр.).

протокол] / е нотифицирало [с писмо от ... г.] желанието си да участва в приемането и прилагането на настоящото решение].

- (6) В съответствие с [членове 1 и 2] член 3 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, *[и без да се засяга член 4 от посочения протокол,]* Ирландия *[не участва в приемането на настоящото решение и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане, [освен ако не нотифицира желанието си за това в съответствие с посочения протокол]* / е нотифицирала [с писмо от ... г.] желанието си да участва в приемането и прилагането на настоящото решение].
- (7) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, Дания не участва в приемането на настоящото решение и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане.
- (8) Поради това Споразумението следва да бъде одобрено от името на Европейския съюз,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Споразумението между Европейския съюз и Република Беларус за обратно приемане на незаконно пребиваващи лица („Споразумението“) се одобрява от името на Съюза.

Текстовете на Споразумението и на съвместните декларации са приложени към настоящото решение.

Член 2

Председателят на Съвета посочва лицето, упълномощено да извърши от името на Европейския съюз нотификацията, предвидена в член 23, параграф 2 от Споразумението, за да се изрази съгласието на Европейския съюз да бъде обвързан със Споразумението.

Член 3

Комисията, подпомагана от експерти от държавите членки, представлява Съюза в Съвместния комитет по обратно приемане, създаден по силата на член 19 от Споразумението.

Член 4

Настоящото решение влиза в сила в деня на приемането му³.

³ Датата на влизане в сила на Споразумението се публикува в *Официален вестник на Европейския съюз* от Генералния секретариат на Съвета.

Съставено в Брюксел на [...] година.

*За Съвета
Председател*